

מראי מקומות - יבמות עג.

אופן במעשה, בין טהור ובין טמא, וכ' דמעשר מותר רק באכילה, וכו', דזה מותר אף במעשר טהור, וצ"ע. גם צ"ע לענין קידושי אשה, דלכאוי לפי הנ"ל משמע דדומה טפי לעבדים וקרקעות ובהמה טמאה, אולם צ"ע באמת למה יהי' הדין כן, דלכאוי ממונו הוא).

ה. וחייבין בביעור

המאירי הביא שיש מי שביארו דביעור זה היינו שריפה או זריקה לים המלח. אבל כ' דגדולי הדורות מתמיהין, היאך הוא יכול לשרוף מעשר בידים ולבערו. אלא שיחללוהו על מעות ויעלו המעות לירושלים ויקח מהם דבר מועט בדמים יקרים, כדי שיהו כלים מהרה.

ה. אסור לבער מהן בטומאה

פרש"י, דהי' מקום לומר דטומאתן מתירתן להבערה, דכיון דעכשיו אינו יכול לאוכלן, שוב מותר לבערן, קמ"ל קרא דלא בערתי ממנו בטמא, דאפי' בטומאה אסור לבערו. אולם ע' ברע"ב (שביעית ח', ב') דכ' "ובמעשר שני כתיב ולא בערתי ממנו בטמא, אבל בטהור מותר לבער". וכבר תמה עליו בתוס' ועק"א שם, דהא במעשר שני "ואכלת" כתיב, ואף דילפי' דסיכה כשתיי', אבל ודאי הבערה לאו בכלל אכילה הוא, וא"כ איך מותר לבערו. וכ' דלא מצא גילוי לדין זה דמעשר שני טהור מותר בהבערה חוץ מהרע"ב והר"ש שם, אולם בדברי רש"י ביבמות ע"ג מפורש להיפוך. וע' בזכרון שמואל (א', ב-ג) דכ' דמה דנח' רש"י ותוס' (עד) לשיטתיהו אזלי, דשם נח' למה צריך קרא דמותר לסוך בשמן של מעשר שני שנטמא, דרש"י שם פי' משום דסיכה כשתיי' [מדאורייתא], ולכן ס"ד דאסור לסוך בו, כיון דאסור לאכול מעשר שני בטומאה, קמ"ל קרא. אבל תוס' שם פי' דס"ד דאסור משום דמבערו בטומאה, קמ"ל קרא דמותר לסוך בו. וא"כ, רש"י דס"ל דסיכה מותר בטהור, וא"כ מהכ"ת דיהי' אסור בטמא, שהרי איסור א' הוא, הי' צריך לבאר דס"ל דסיכה כשתיי'. אבל תוס' אזלי לשיטתם, דס"ל (נדה ל"ב) דסיכה כשתיי' הוא רק מדרבנן, ולכן היו צריכים לפרש משום דטמא הוא, דהיינו שיש איסור מיוחד לבער מ"ש בטומאה, ולא הוי איסור א' עם הא דאסור לבערו בטהרה, ולכן הי' ס"ד דאסור לסוך בשמן טמאה של מעשר שני. וא"כ יוצא, דתוס' פי' גם כהר"ש והרע"ב, דאיסור הבערה במ"ש טמאה הוא איסור חדש שמויחד לטמאה דוקא.

אולם ע' בזכרון שמואל שם שכ' דאולי י"ל דאף אם ס"ל לתוס' שיש איסור חדש שאסור לבער מ"ש בטומאה, מ"מ אולי דס"ל דגם בטהרה יש איסור לבערו, ודלא כהר"ש והרע"ב, אלא דבטמא, כיון דעכשיו אינו ניתן לאכילה, א"כ אינו אסור לבער משום דין זה דאי' בטהרה, דהא בטהרה האיסור הוא משום דמ"ש ניתן לאכילה, וזה לא שייך בטמאה, וע"כ חידשה התורה דאפ"ה אסור לבערו משום דין חדש דאסור לבערו בטומאה.

א. לימד על טבול יום שכשר בפרה

הק' תוס', מהכ"ת לפסול טבול יום בהתעסקות בפרה דצריך קרא לרבותו, הרי לא דמי לשאר עבודה דטמא פסול, שהרי כאן זר כשר. ותני' דמדקפיד קרא אהנחה במקום טהור, הי' ס"ד דגם צריך להיות גברא טהור, קמ"ל. וע' בחי' הגרי"ז על הרמב"ם (סוף הל' פרה, עמ' סד) דלמד מהא דתוס' מדמו דין הנחת המים עצמם לדין העובד בה, "דבפרה דין טומאה הפוסלת במתעסקין ודין פסול טומאה הנאמר על האפר והמים עצמן, תרווייהו חד דינא וחד פסולא הוויין, ונלמדין זה מזה. דעיקר דין בפרה הוא שיהא כל מעשי' בטהרה דוקא, ונכלל בזה בין טומאת המתעסקין ובין טומאת האפר והמים עצמן, ובזה חלוקה פרה מקדשים, דבקדשים דין פסול טומאה של כהן העובד ופסול טומאה של גוף הקרבן שני דינים נפרדים הם... משא"כ בפרה ליכא רק חד דינא של טהרה הנאמר על כל מעשי' מתחלה ועד סוף".

ב. ואסורין לזרים

וק', למה צריך לזה, הרי כבר אמרי' דחייב זר עליה מיתה. ותני' רש"י בב"מ (גג) דבא לאפוקי מעשה, דאפי' איסור ליכא. וכ' תוס' כאן שאין לפרש כן, שהרי בחלה קתני לשון זה, אף שלא קתני שם הא דמעשה. ולכן כ' תוס' דנוגע לענין חצי שיעור. אבל ק', דלמה צריך לחדש זה בתרומה ובכורים דוקא, מ"ש מכל התורה דחצי שיעור אסור. ותני' התוס' הרא"ש בב"מ (גג) "וי"ל דאיצטריך משום דמרבין חצי שיעור מכל חלב, דסד"א דומיא דחלב דאיסורו שוה בכל, ולר"ל נמי סד"א הכא לא החמירו כיון דשרי לכהנים, קמ"ל הך מתני' דאין חילוק". וע"ע בתוס' רי"ד בחגיגה (יח) דכ' דמה דקתני דחייבין עליה מיתה, לאו אאכילת זר קתני, דבאמת אינו אלא בלאו, ואין חייב מיתה אלא האוכל תרומה בטומאת הגוף, וא"כ שפיר אמרי' דתרומה אסורה לזרים.

ג. והן נכסי כהן

כ' תוס' דמה דאמרי' דבכורים ותרומה נכסי כהן לאפוקי מעשר שני, דהיינו לענין קניית עבדים וקרקעות ובהמה טמאה, אבל מהמשניות משמע דמותר לקנות מלבושין במעות מעשר שני. אבל העיר דבירושלמי מבואר להדיא דאף לקנות מלבושין אסור. וע"ש שכ' דצריך לומר דמקומות שהתירו ס"ל כר"י דמעשר שני ממון הדיוט הוא, והאוסרים בשי' ר"מ דמ"ש ממון גבוה הוא. וכ' הערוך לנר ועוד אחרונים, דרש"י לקמן (עד. ד"ה ואימא) כבר תני' קושיות תוס', דכ' שם לחלק בין מעשר שני טהור לטמא, דאף דבמעשר שני טהור אסור לקנות חלוק, מ"מ במ"ש טמא, דאינו ראוי עוד לאכילה, מותר לקנות מלבושים (וע' ברש"י כאן, דכ' דתרומה נכסי כהן, דיכול לקדש את האשה, ולקנות עבדים וקרקעות ובהמה טמאה, אבל מעשר לא ניתן אלא לאכילה ושת' וכו'. ולכאוי משמע דרש"י אול מקצה אל הקצה בזה, דכ' האיסור בעבדים וכו', וכ' ההיתר במעשר באכילה ושת'י, ולא כ' כלום לענין מלבושים. ואולי יש ליישב ע"פ דברי הערוך לנר, דכ' דתרומה ובכורים מותר לקנות בהם עבדים וקרקעות, דאסור בשום